

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень по
Маневицькому надлісництві філії "Поліський лісовий офіс"
ДП «Ліси України»

“15” березня 2026 року

селище Маневичі Камінь-Каширського району Волинської області

На звернення Маневицького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - надлісництва), лист №3956/34.4.1-2026 від 18.03.2026 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Тамарою МАЦКОВОЮ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Вікторією ОРЕШКО, інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Ярославом БІЛОТЛОМ, інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Павлом ВЕРЕМЕЙЧИКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антоном СТЕЛЬМАХОМ, помічником начальника Маневицького надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - ФЛП) Володимиром РЕМІНСЬКИМ, провідним інженером охорони і захисту лісу ФЛП Сергієм ЗІНИЧОМ та лісничими Маневицького надлісництва ФЛП, а саме: лісничим Лишнівського лісництва Юрієм СЕМЕНЮКОМ, лісничим Городоцького лісництва Сергієм МИШКОВЕЦЬКИМ, лісничим Новорудського лісництва Ігорем ДИНЕЮ, лісничим Градиського лісництва Василем ФЕДОРОВИМ, лісничим Троянівського лісництва Віктором БІЛЬЧИКОМ, лісничим Борового лісництва Степаном Ратайчуком, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Маневицькому надлісництву, що потребує заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, у відповідності до пункту 3 "Санітарних правил в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839) (далі - СПЛУ).

Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2022 року, станом на 01.01.2023 року по Городоцькому надлісництву.

У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено.

Лісопатологічне обстеження проводилося спеціалістами, частково без наявності відводів.

Насадження обстежені на загальній площі – 248,0 га, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер вищлу	Площа вищлу, гектарів	Номер підвищлу	Площа обстежу		Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування	Категорія захисності	Вид заподіяного шкоди	Примітки призначення насади	Площа лісової ділянки, гектарів	Площа лісової ділянки, гектарів	Площа лісової ділянки, гектарів	Площа лісової ділянки, гектарів					
					загально	у тому числі площа, обстежена ДП													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Борове	1	11	2.7		2.7	2.7	10СЗ+ЯЛЕ	72	0.65	2	22	28	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	19	6	статус
Борове	1	16	5.5		5.5	5.5	10СЗ+ЯЛЕ	67	0.65	1	22	26	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	16	5	статус
Борове	4	21	8.9		8.9	8.9	10СЗ+ДЗ+БП	75	0.70	2	23	30	340	4	ВСП	стовбурові шкідники	24	7	статус
Борове	4	26	7.8		7.8	7.8	10СЗ	70	0.65	2	21	30	280	4	ВСП	стовбурові шкідники	17	6	статус
Борове	4	59	2.2		2.2	2.2	10СЗ+БП+ДЗ	80	0.70	2	22	28	320	3	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	статус
Борове	13	30	6.2		6.2	6.2	10СЗ+БП	69	0.70	3	18	22	220	3	ВСП	стовбурові шкідники	11	5	статус
Борове	13	39	2.1		2.1	2.1	10СЗ	75	0.65	2	21	26	280	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	статус
Борове	22	21	4.8		4.8	4.8	9СЗ1БП	58	0.90	3	14	16	190	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	статус
Троянівське	12	55	4.5		4.5	4.5	10СЗ+БП	67	0.80	1	22	22	370	4	ВСП	стовбурові шкідники	23	12	статус
Троянівське	15	5	12.4	(2)	11.6	11.6	9СЗ1БП+СБ	54	0.75	3	15	20	180	4	ВСП	стовбурові шкідники	28	8	статус
Троянівське	19	19	4.5		4.5	4.5	10СЗ+БП+ЯЛЕ	68	0.80	1	22	26	375	4	ВСП	стовбурові шкідники	22	12	статус
Троянівське	38	5	5.5		5.5	5.5	10СЗ+БП	60	0.70	2	17	20	230	4	ВСП	стовбурові шкідники	35	4	статус
Троянівське	38	43	4.6		4.6	4.6	9СЗ(70)1СЗ(55)	70	0.70	2	20	24	270	4	ВСП	стовбурові шкідники	21	9	статус
Градиське	2	40	15.9		15.9	15.9	10СЗ+БП	60	0.80	1	21	24	340	4	ВСП	стовбурові шкідники	29	11	статус
Градиське	2	50	2.2		2.2	2.2	10СЗ	63	0.80	2	18	22	280	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	статус
Градиське	7	3	2.3		2.3	2.3	10СЗ+БП	75	0.70	2	21	30	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	статус
Градиське	7	9	0.6		0.6	0.6	10СЗ	61	0.70	2	19	24	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	статус
Градиське	7	11	2.5		2.5	2.5	10СЗ+БП	75	0.70	2	22	32	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	35	13	статус
Градиське	7	26	12.9		12.9	12.9	10СЗ+БП+БП	60	0.80	3	16	18	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	20	6	статус
Градиське	7	26	12.9		12.9	12.9	10СЗ+БП+БП	60	0.80	3	16	18	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	5	статус

Градиське	7	53	2.7	2.7	2.7	10СЗ+БП	61	0.70	2	19	22	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	6	слабка	
Градиське	22	17	1.7	1.7	1.7	8СЗ(80)2СЗ(55)+БП	80	0.70	2	23	32	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	35	11	середня	
Градиське	22	18	1.5	1.5	1.5	10СЗ+БП	65	0.70	2	21	24	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	вдліва	
Градиське	22	19	2.7	2.7	2.7	8СЗ(80)2СЗ(60)+БП	80	0.60	2	22	28	250	4	ВСП	стовбурові шкідники	20	8	слабка	
Градиське	23	69	2.8	2.8	2.8	10СЗ+БП	60	0.80	2	19	22	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	20	7	слабка	
Городоцьке	22	47	1.5	1.5	1.5	10СЗ+ВЛЧ+БП	60	0.70	1	22	24	325	4	ВСП	стовбурові шкідники	33	10	середня	
Городоцьке	29	18	2.0	2.0	2.0	5СЗ1ЯЛЕЗВЛЧ1БП	49	0.80	1	19	22	230	4	ВСП	стовбурові шкідники	25	11	середня	
Городоцьке	46	30	8.5	8.5	8.5	10СЗ+БП	63	0.70	1	21	34	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	слабка	
Городоцьке	46	12	9.8	9.8	9.8	10СЗ+БП	63	0.70	1	22	26	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	слабка	
Городоцьке	47	11	1.3	1.3	1.3	10СЗ+БП	60	0.60	1	21	24	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	слабка	
Городоцьке	48	6	2.7	2.7	2.7	10СЗ+БП	60	0.60	1	21	24	275	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	5	слабка	
Городоцьке	55	1	1.4	1.4	1.4	10СЗК+БП	60	0.65	1	21	24	280	4	ВСП	коренева губка	15	5	слабка	
Городоцьке	55	32	2.9	2.9	2.9	10СЗ+БП	60	0.70	2	18	20	255	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	6	слабка	
Городоцьке	63	1	6.8	6.8	6.8	10СЗ+БП+ОС	60	0.90	2	19	22	350	4	ВСП	стовбурові шкідники	15	4	вдліва	
Городоцьке	63	14	1.1	1.1	1.1	9СЗ1БП+ОС	75	0.70	1	25	32	370	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	вдліва	
Городоцьке	63	20	3.2	3.2	3.2	9СЗК1БП	57	0.65	3	16	18	185	4	ВСП	коренева губка	15	8	слабка	
Новорудське	17	58	3.1	(1)	3.0	3.0	10СЗ+БП	72	0.65	2	22	30	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	вдліва
Новорудське	22	66	9.3	9.3	9.3	10СЗ	70	0.60	2	21	32	270	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	4	вдліва	
Новорудське	22	58	5.5	5.5	5.5	10СЗ	70	0.65	3	18	24	205	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	5	слабка	
Новорудське	32	48	8.7	8.7	8.7	10СЗ	60	0.80	2	18	22	285	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	4	вдліва	
Новорудське	53	15	27.9	(2)	15.2	15.2	10СЗ+БП	70	0.65	2	20	24	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	4	вдліва
Лишнівське	10	54	2.9	2.9	2.9	10СЗ	55	0.70	3	14	18	165	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	6	слабка	
Лишнівське	13	9	1.8	1.8	1.8	10СЗ	70	0.70	2	21	26	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	вдліва	
Лишнівське	13	16	3.4	3.4	3.4	10СЗ	70	0.70	2	19	26	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	4	вдліва	
Лишнівське	17	1	8.0	8.0	8.0	10СЗ+БП	70	0.60	2	21	28	260	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	4	вдліва	
Лишнівське	23	48	2.1	2.1	2.1	10СЗ+БП	75	0.65	2	23	26	320	3	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	вдліва	
Лишнівське	29	67	6.5	6.5	6.5	10СЗК+БП	65	0.65	4	14	20	160	4	ВСП	коренева губка	10	6	слабка	
Лишнівське	32	20	1.8	1.8	1.8	10СЗК	50	0.70	2	17	20	220	4	ВСП	коренева губка	10	5	слабка	
Лишнівське	44	14	20.0	(1)	19.9	19.9	10СЗ+БП	60	0.75	3	14	18	180	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	6	слабка

Разом виявлено по підприємству:

248.0

В тому числі:

248.0

відпад

76.8

слабка

144.4

середня

26.8

сильна

Шкідники

235.1

відпад

76.8

слабка

131.5

середня

26.8

сильна

стовбурові шкідники

235.1

76.8

131.5

26.8

Хвороби

12.9

відпад

12.9

слабка

12.9

середня

12.9

сильна

Коренева губка

12.9

12.9

Сніголом

При обстеженні виявлено насадження уражені стовбуровими шкідниками. Заселеність дерев сосни звичайної стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *Ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю). Характер ураження – поодинокий.

В соснових насадженнях, які представлені сосною звичайною *Pinus sylvestris*, виявлено дерева III-VI категорії санітарного стану, які мають ознаки послаблення (крона ажурна, присутні сухі скелетні гілки в різних частинах крони) та загибелі внаслідок ураження кореневою губкою (збудник *Heterobasidion annosum*). За категорією розвитку осередки кореневої губки - діючі, виявлені при базовому лісовпорядкуванні.

Додатково оцінюючи (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану. На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору: мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорії стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

У відповідності до пункту 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

Природний відпад дерев сосни може бути спричинений різними факторами, всихання, пошкодження від шкідників та хвороб. Древа, які не витримують конкуренції за світло та поживні речовини, поступово всихають. У результаті, найслабші та найуразливіші відпадають (відставші в рості тонкомірні дрєва сосни звичайної), а їх місце займають сильніші дрєва, що є частиною природного відбору та відновлення лісу.

Також при обстеженні насадження було виявлено дрєва, пошкодженні сніголомами - із зламаними вершинами, тріщинами на стовбурах та механічними ушкодженнями крони. Такі дрєва втратили стійкість і підлягають вибірковій санітарній рубці.

В насадженнях, що обстежувались спостерігалися дрєва різних порід зі зламаними навіпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу, за рахунок чого створюється захаращеність.

Виявлено поодинокє ураження листяних порід стовбуровими гнилями. Дрєва берези, осики, вільхи, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Також відмічається, що наявні дрєва які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна дрєвина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної дрєвини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Для поліпшення належного санітарного стану лісів, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислій строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – 248,0 гектарів, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі 248,0 гектарів.

2. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2026 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

3. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

4. В осередках стовбурових шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену дрєвину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. Осередки стовбурових шкідників, стовбурових гнилей та вітровалів, буреломів, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною надлісництва, та у разі незафіксованого осередку стовбурових шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації.

6. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротшій термін здійснювати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічним журналом.

7. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

8. В ході лісопатологічного обстеження спеціалістами лісозахисту червонокнижних рослин та тварин не виявлено.

9. Лісовій охороні надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства пункту 5 СПЛУ.

10. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведено 18.03.2026 року, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів.

Акт складено в 4-ох примірниках:

1-й – Північно-Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства;

2-й - філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

3-й – філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

4-й – Маневицьке надлісництво.

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку та прогнозу стану лісових насаджень

філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку та прогнозу стану лісових насаджень

філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку та прогнозу стану лісових насаджень

філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку та прогнозу стану лісових насаджень

філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Головний спеціаліст

відділу мисливського господарства,

охорони та захисту лісів Північно-Західного

міжрегіонального управління лісового

та мисливського господарства

Помічник начальника Маневицького надлісництва

філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Провідний інженер охорони

і захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Городоцького лісництва

Лісничий Лишнівського л-ва

Лісничий Новорудського л-ва

Лісничий Градиського л-ва

Лісничий Троянівського л-ва

Лісничий Борового л-ва

Тамара МАЦКОВА

Вікторія ОРЕШКО

Павло ВЕРЕМЕЙЧИК

Ярослав БЛЮД

Антон СТЕЛЬМАК

Володимир РЕМНІСЬКИЙ

Сергій ЗІНИЧ

Сергій МИШКОВЕЦЬ

Юрій СЕМЕНЮК

Ігор ДНІБ

Василь ФЕДОРОВ

Віктор БІЛЬЧИК

Степан ПАТАНЧУК